

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	6 Mehefin 2017
Swyddog Arweiniol:	Richard Weigh, Pennaeth Cyllid
Awdur yr Adroddiad:	Steve Gadd, Prif Gyfrifydd
Teitl:	Adroddiad Cyllid (Mai – gan gynnwys Llyfr Crynhoi'r Gyllideb 2017/18)

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi manylion cyllideb refeniw ac arbedion y Cyngor fel y cytunwyd arnynt ar gyfer 2017/18. Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi diweddariad cryno o'r Cynllun Cyfalaf yn ogystal â'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf Tai.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Pwrpas yr adroddiad yw rhoi'r newyddion diweddaraaf am sefyllfa ariannol bresennol y Cyngor a chadarnhau'r cyllidebau gwasanaeth y cytunwyd arnynt ar gyfer 2017/18.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Argymhellir bod yr Aelodau yn nodi'r cyllidebau a bennwyd ar gyfer 2017/18 a'r cynnydd yn erbyn y strategaeth y cytunwyd arni.

4. Manylion yr adroddiad

Mae Llyfr Crynhoi'r Gyllideb 2017/18 wedi'i gynnwys yn **Atodiad 1** ac yn darparu manylion cyllideb refeniw'r Cyngor, gan gynnwys diweddariad ar y Cynllun Cyfalaf yn ogystal â'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf Tai. Cyllideb refeniw net y Cyngor yw £189.252 miliwn (£185.062 miliwn yn 16/17).

Cytunwyd ar arbedion o £0.902 miliwn fel rhan o'r gyllideb ac mae rhestr o'r arbedion ar gael yn **Atodiad 2** a cheir crynodeb fesul categori isod. Mae'r arbedion effeithlonrwydd hyn yn ffurfio rhan o'r elfen 'busnes fel arfer' ar gyfer gwasanaethau ac felly tybir y bydd yr holl arbedion effeithlonrwydd yn cael eu gwneud. Bydd unrhyw eithriad yn cael ei adrodd wrth y Cabinet.

Categori'r Arbediad Effeithlonrwydd	£000	%
Gweithio'n Effeithlon	-235	26%
Lleihau Cyflenwadau a Gwariant (cyllidebau ategol)	-61	7%
Ailstrwythuro Gwasanaethau	-93	10%
Lleihau Staff (yn wirfoddol e.e. ymddeoliad)	-346	38%
Lleihau Cyllideb Dechnegol (cyfateb cyllidebau a gwariant)	-167	19%
Cyfanswm	-902	100%

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae rheoli cyllidebau refeniw a chyfalaf y Cyngor yn effeithiol a chyflawni'r strategaeth gyllidebol y cytunwyd arni yn sylfaen i weithgarwch ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Er nad oes amrywiadau i'w hadrodd ar hyn o bryd, rhagwelir y bydd angen monitro nifer o risgiau yn ofalus.

- **Cludiant Ysgol** – Er bod pwysau o £300,000 wedi ei gynnwys yn y gyllideb ar gyfer 2017/18, bydd angen monitro effaith gweithredu'r polisi newydd yn ofalus drwy gydol y flwyddyn.
- **Gofal Cymdeithasol** – Fe orwariodd Gofal Cymdeithasol Oedolion a Phlant yn sylweddol yn 2016/17 oherwydd galw parhaus, pwysau chwyddiant a nifer yr achosion cymhleth a chyfnewidiol. Er bod adnoddau sylweddol wedi eu buddsoddi yn y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol, mae'r ddau faes yn destun pryder ac felly yn cael eu monitro'n ofalus drwy gydol y flwyddyn.
- Mae yna hefyd nifer o gyllidebau sy'n cael eu harwain gan y galw, ac felly yn gyfnewidiol megis lleoliadau plant y tu allan i'r sir a chynnal a chadw dros y gaeaf. Mae cronfeydd wrth gefn ar gael i helpu i reoli amrywiadau blynyddol, fodd bynnag, maent yn parhau i fod yn feysydd o risg yn 17/18 a thu hwnt a byddant yn cael eu monitro'n agos.
- **Ysgolion** – Er bod ysgolion wedi derbyn amddiffyniad o 1.85% (£1.173 miliwn) maent hefyd wedi gorfod canfod arbedion effeithlonrwydd i ariannu pwysau chwyddiantol o tua £2.5 miliwn. Roedd gan ysgolion ddiffyg net o £1.056 miliwn y flwyddyn ariannol ddiwethaf, sef lleihad o £2.618 miliwn yn y balansau a ddysgwyd ymlaen o 2015/16 (£1.562 miliwn). Mae ysgolion yn parhau i weithio'n agos gyda chydweithwyr Cyllid Addysg ar gynlluniau ariannol manwl ar gyfer y flwyddyn academaidd newydd a thros y ddwy flynedd ganlynol i ddarparu cyllidebau cytbwys yn yr hirdymor. Derbyniodd ysgolion £2.1 miliwn yn 2017/18, sy'n fwy na chwyddiant a thwf demograffig. Y gobaith yw cydgrynhoi sefyllfa ariannol y rhan fwyaf o'r ysgolion yn 2017/18 ond mi fydd y sefyllfa yn cael ei monitro'n ofalus a'i hadrodd wrth Aelodau.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

Cwblhawyd Asesiad Lles ar gyfer elfen arbedion effeithlonrwydd cynigion y gyllideb a chafodd ei gyflwyno i'r Cyngor ar 31 Ionawr. Daeth yr asesiad i'r casgliad bod y cynigion effeithlonrwydd naill ai'n gadarnhaol neu'n niwtral o'u hasesu yn erbyn y saith nod lles.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

Yn ogystal â'r adroddiadau rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, mae proses y gyllideb wedi ei hystyried gan gyfarfodydd y Tîm Gweithredol Corfforaethol, yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth, Briffio'r Cabinet a Briffio'r Cyngor. Cynhaliwyd gweithdai cyllideb rheolaidd gydag aelodau etholedig i archwilio cyllidebau gwasanaeth ac ystyried y cynigion o ran y gyllideb. Hysbyswyd yr holl aelodau o staff am y broses o osod y gyllideb ac ymgynghorwyd yn llawn â staff sy'n cael eu heffeithio neu bwriedir gwneud hynny, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau Adnoddau Dynol y Cyngor. Ymgynghorwyd ag Undebau Llafur drwy'r Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'n bwysig bod gwasanaethau'n parhau i reoli cyllidebau'n ddoeth a bod unrhyw arian dros ben o fewn y flwyddyn yn cael ei ystyried yng nghyd-destun y sefyllfa ariannol tymor canolig, yn arbennig o ystyried graddfa'r gostyngiadau y mae'n ofynnol eu gwneud yn y gyllideb yn ystod y ddwy neu dair blynedd nesaf.

Mae pwysau penodol yn amlwg yng nghyllidebau gofal cymdeithasol (Oedolion a Phlant fel ei gilydd) ond oherwydd y buddsoddi mewn pwysau gwasanaeth ac ad-dalu cronfeydd wrth gefn y gwasanaeth ar ddiwedd y flwyddyn y gobaith yw cadw'r pwysau hyn o fewn y flwyddyn bresennol. Bydd sefyllfa'r ddau wasanaeth yn cael ei monitro'n ofalus ac yn cael ei hystyried ymhellach fel rhan o gylch y gyllideb ar gyfer 2018/19.

Mae'r rhagolygon yn dangos y bydd balans ysgolion yn parhau i ddirywio ac felly bydd y sefyllfa'n cael ei hadolygu'n ofalus iawn. Mae Cyllid Addysg yn gweithio'n agos iawn gydag ysgolion i ddatblygu cynlluniau cadarnhau ac, yn ogystal, mae prif ac uwch swyddogion addysg a chyllid yn cyfarfod yn rheolaidd i adolygu'r cynlluniau hynny a chymryd unrhyw gam gweithredu yn ôl yr angen.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae hwn yn parhau yn gyfnod ariannol heriol a bydd methu cyflawni'r strategaeth a gytunwyd o ran y gyllideb yn rhoi pwysau ychwanegol ar wasanaethau yn y blynyddoedd ariannol presennol ac yn y dyfodol. Bydd monitro a rheoli'r gyllideb yn effeithiol yn helpu i sicrhau bod y strategaeth ariannol yn cael ei chyflawni.

11. Grym i wneud y Penderfyniad

Dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol 1972, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu eu materion ariannol yn briodol.